

El Butlletí de Dipsalut

Publicació informativa de l'activitat de Dipsalut,
l'Organisme de Salut Pública de la Diputació de Girona

L'editorial

La seguretat dels equipaments de la demarcació amb risc de transmissió de legionel·losi ha millorat notablement

2

Breus

3

Notícies

5-7

L'anàlisi

La gestió d'equipaments amb risc de legionel·losi

8

L'opinió del municipi

Quina valoració feu dels programes de suport a la gestió d'equipaments amb risc de transmissió de legionel·losi?

9

Al detall

Dipsalut dedicarà mig milió d'euros més a pal·liar els efectes de la crisi sobre la salut de les persones

10-11

El reportatge

Combatre les plagues per garantir la salubritat

12-13

Consells saludables

Com utilitzar un desfibril·lador

14

Món Dipsalut

15

Posem el focus sobre

Gemma Brunet, tècnica de l'Àrea de Polítiques i Promoció de la Salut de Dipsalut

Contraportada

«La seguretat dels equipaments de la demarcació amb risc de transmissió de legionel·losi ha millorat notablement»

Dipsalut va néixer amb la vocació de convertir-se en l'entitat de referència en la salut pública municipal a les comarques de Girona. Ja des del primer *Catàleg de serveis*, l'any 2009, es va voler donar resposta a les competències municipals en l'àmbit de la salubritat. El nostre model de prestació de serveis permet complementar el criteri tècnic municipal a l'hora d'atendre les competències en salut pública, un suport especialment necessari en els municipis de menor població.

El *Catàleg de serveis* de Dipsalut conté propostes que permeten gestionar correctament la salubritat en àmbits molt diferents, com les aigües de consum, les instal·lacions amb risc de transmissió de legionel·losi, les piscines i platges o el control de plagues. Els programes de suport a la gestió de les instal·lacions d'alt i baix risc de transmissió de legionel·losi són, juntament amb els d'aigua de boca, els més sol·licitats pels ajuntaments.

Aquest 2014, 150 municipis ens han demanat aquests programes. Des de l'any 2010, hem duplicat el nombre d'equipaments que es gestionen amb el Pt01 (per a instal·lacions d'alt risc de transmissió de legionel·losi) i el Pt02 (per a les de baix risc). Els ajuntaments han passat de sol·licitar-los per a 375 equipaments a demanar-los per a 790. La sanitat ambiental és un factor que influeix en la salut, que cada dia és més reclamat pels ciutadans i que cal gestionar a tots els municipis. De seguida ens vénen a la memòria episodis de brots de legionel·losi amb resultats greus per als ciutadans, i tots som conscients que probablement no hi hagi cap municipi lliure de riscos: quin no disposa d'algun pavelló o piscina amb dutxes o, si més no, d'una font ornamental o d'un reg per aspersió?

Els programes que Dipsalut ha dissenyat inclouen aquells requeriments presents a la normativa i altres accions que, tot i no ser obligades per llei, responen a l'objectiu d'implantar el màxim de coneixement tècnic al territori. Des de l'Organisme es dissenya i s'implanta un pla d'autocontrol i gestió que inclou les accions de manteniment, neteja, desinfecció i les analítiques. En el cas que es detecti legionel·la, es precinta immediatament l'equipament i es fa una desinfecció general. Així es garanteix la seguretat a les persones usuàries d'aquella instal·lació.

Des del primer moment, Dipsalut va apostar per recollir, en el Sistema d'Informació Municipal de Salut Pública, tota la informació amb rellevància per a la salut, de forma ordenada, regular i exhaustiva. Aquesta iniciativa ha tingut un gran impacte en l'evolució i millora continuada dels programes. En relació amb la legionel·la, ens va permetre identificar un percentatge d'instal·lacions on, per deficiències estructurals o de manteniment i control, es trobava el bacteri de forma recurrent. En aquests comptats casos en què la neteja i desinfecció eren una mesura insuficient, es van proposar les solucions tècniques pertinents i es va oferir suport econòmic per tal d'implementar les mesures correctores. En definitiva, podem assegurar que la seguretat dels equipaments de la demarcació amb risc de transmissió de legionel·losi ha millorat notablement gràcies a la proposta de servei de Dipsalut i a l'esforç i la responsabilitat dels ajuntaments.

Josep M. Corominas i Barnadas
Vicepresident primer de Dipsalut

2

Coordinació, elaboració i edició: Servei de Difusió de Dipsalut
Disseny i maquetació: Minimilks. Creativitat Nutritiva
Fotografia: © dels autors
Impressió: en paper reciclat a càrrec de Palahí Arts Gràfiques
Dipòsit legal: GI-985-2010
Periodicitat: quadrimestral
Tiratge: 2.000 exemplars

Dipsalut
Organisme de Salut Pública
de la **Diputació de Girona**

Dipsalut, Organisme de Salut Pública de la Diputació de Girona.

Parc Científic i Tecnològic. Ptc de Peguera 15, Edifici Jaume Casademont – 17003 Girona – Tel. 972 41 47 20 / Fax 972 41 47 30

Aquest butlletí és editat per Dipsalut i es distribueix gratuïtament als ajuntaments de la demarcació de Girona i a d'altres institucions. En compliment de la Llei orgànica 15/1999, de protecció de dades personals, us informem que les vostres dades figuren en un fitxer automatitzat de Dipsalut. Si no voleu rebre més el butlletí o les vostres dades són incorrectes, podeu comunicar-ho a través del correu info@dipsalut.cat.

El Butlletí de Dipsalut també es pot trobar al web www.dipsalut.cat.

Els desfibril·ladors ajuden a salvar una altra vida

Els desfibril·ladors implantats per Dipsalut arreu de la demarcació de Girona ja han ajudat a salvar* la vida a dotze persones.

L'últim cas ha succeït a Llagostera aquest passat mes de febrer. Agents de la Policia Local van utilitzar un dels desfibril·ladors mòbils que duen en els vehicles per reanimar un veí del municipi, de trenta-cinc anys, que havia patit una aturada cardiorespiratòria.

Dipsalut, dins del programa «Girona, territori cardioprotegit», ha cedit desfibril·ladors mòbils (van dins dels vehicles dels cossos policials, equips de protecció civil...) i n'ha instal·lat de fixos (l'aparell està protegit per una columna) a places, carrers i façanes d'equipaments. Tots els municipis gironins disposen d'aquests aparells. A més, l'Organisme deixa desfibril·ladors temporalment per cardioprotegir activitats puntuals (actes esportius, socials, culturals...).

Per donar-los a conèixer i explicar quan i com s'han d'utilitzar, es programen nombroses accions divulgatives arreu del territori. * informació a 28 de febrer de 2014

Cursos de formació en salut pública

Aquest primer semestre de 2014 Dipsalut ofereix una dotzena de cursos tant de l'àmbit de la protecció de la salut com del de la promoció. Són gratuïts i estan dirigits principalment a treballadors municipals, tot i que, en alguns casos, també poden optar-hi professionals del sector privat de l'àmbit de la salut pública.

Com a novetat, s'ofereix un curs de control de contaminació acústica. S'hi transmetran els coneixements bàsics d'acústica; s'hi aprendran a utilitzar els aparells per mesurar el soroll; quins són els protocols i les condicions per prendre les mesures i quina és la normativa vigent en relació amb la gestió ambiental del soroll. En protecció de la salut, també s'han programat cursos sobre la gestió d'instal·lacions amb risc de transmissió de legionel·losi, per a manipuladors de xarxes d'aigua de consum humà, per a operadors i mantenidors de piscines d'ús públic, per a l'obtenció del carnet d'aplicació de plaguicides i per a manipuladors d'aliments.

En promoció de la salut, s'ofereix formació en primers auxilis psicològics i un curs per a dinamitzadors dels Parcs Urbans de Salut i les Xarxes d'Itineraris Saludables.

Pla Estratègic de Subvencions per al 2014

El Consell Rector de Dipsalut ha aprovat, aquest passat mes de gener, el Pla Estratègic de Subvencions de l'Organisme per al 2014. El document plasma els objectius de cada programa de suport econòmic, els terminis necessaris per a la seva consecució, els costos previstos i les fonts de finançament. Es tracta d'una eina de treball, és a dir, que la informació que conté (calendari, dotació pressupostària...) no és, en cap cas, d'obligatori compliment per part de Dipsalut.

Una vegada més, la finalitat última de les subvencions de l'Organisme és l'equilibri territorial pel que fa als serveis municipals en matèria de salut pública.

El suport econòmic va dirigit a ajuntaments i a entitats sense ànim de lucre per realitzar accions de promoció de la salut (dirigides a millorar la qualitat de vida dels ciutadans de la demarcació) i de protecció de la salut (orientades a preservar la salut de les persones davant de riscos físics, químics o microbiològics). El procediment de concessió és el concurs competitiva. Només de manera excepcional es podran concedir subvencions directes (sempre en els termes que s'estableixen a l'art. 15 de l'Ordenança General de Subvencions de la Diputació de Girona).

El Pla Estratègic de Subvencions 2014 es troba disponible a l'e-tauler de la Seu Electrònica: <https://tauler.seu.cat>.

Dipsalut forma personal sanitari perquè fomenti l'activitat física

Aquest passat 24 de febrer s'ha celebrat una nova jornada formativa per a professionals de les àrees bàsiques de salut de la demarcació. En aquesta ocasió el curs s'ha dirigit als metges i infermers de l'àrea bàsica de Blanes. Els participants –professionals de referència del Pla d'Activitat Física, Esport i Salut (PAFES)– hi han pogut conèixer el programa de Parcs Urbans de Salut i Xarxes d'Itineraris Saludables, les característiques d'aquests equipaments i han participat en una sessió dirigida d'exercici en grup. L'objectiu del curs és donar a conèixer els Parcs i les Xarxes als metges i infermers, i fomentar que recomanin la pràctica d'activitat física des dels centres d'atenció primària.

Aquestes sessions de formació són una de les accions que Dipsalut realitza en col·laboració amb el Pla d'Activitat Física, Esport i Salut (PAFES) de la Generalitat de Catalunya.

Dipsalut cardioprotegeix els grans esdeveniments de la demarcació

L'Organisme cedeix desfibril·ladors lliures per cardioprotegir esdeveniments on es concentra un gran nombre de persones o bé que són considerats de risc pel tipus d'activitat que s'hi fa o pel segment de població que hi participa.

Aquest passat 2013, Dipsalut ha deixat temporalment desfibril·ladors lliures per cardioprotegir curses i caminades populars, maratons, altres competicions esportives, concerts, festes populars, actes culturals, fires, festes majors... Aquests aparells són idèntics als que hi ha instal·lats arreu de la demarcació. És a dir, són intel·ligents, de manera que només administren la descàrrega en cas que sigui necessari. Els pot utilitzar qualsevol persona, sense necessitat de formació prèvia. Els desfibril·ladors lliures van dins d'una bossa lleugera per tal que es puguin traslladar amb gran facilitat per poder respondre immediatament en cas que algú pateixi una aturada cardíaca.

Actualment, Dipsalut compta amb una cinquantena de desfibril·ladors lliures. En pot sol·licitar qualsevol ajuntament o entitat sense ànim de lucre de les comarques gironines.

Girona

territori cardioprotegit

Fins a 650
desfibril·ladors
als municipis
gironins.

Un desfibril·lador i **tu** em vau salvar la vida.

**Siguís qui siguis,
gràcies!**

*Siguís qui siguis...
GRÀCIES!!*

Un projecte de:

Dipsalut

Organisme de Salut Pública
de la **Diputació de Girona**

Més de 17.500 persones han participat en les dinamitzacions dels Parcs i de les Xarxes

Més de 17.500 persones han participat en les dinamitzacions dels Parcs Urbans de Salut i de les Xarxes d'Itineraris Saludables que s'han fet durant el passat 2013.

Les sessions, organitzades als 181 Parcs Urbans de Salut que hi ha a les comarques gironines, han comptat amb uns 15.000 assistents. En total, se n'ha realitzat cap a 3.400. Totes han estat dirigides per monitors especialitzats. Per edats, els principals usuaris de les dinamitzacions han estat persones d'entre 66 i 75 anys. Més d'un 80 % d'aquests usuaris eren dones.

Pel que fa a les Xarxes d'Itineraris Saludables, s'han realitzat 547 dinamitzacions en les quals han participat 2.555 persones.

Per promoure la pràctica d'activitat física, Dipsalut va implantar Parcs Urbans de Salut i Xarxes d'Itineraris Salu-

dables arreu de la demarcació. Es tracta d'equipaments situats a l'aire lliure, oberts a tothom, sense restriccions horàries ni de cap altre tipus. Periòdicament s'hi fan sessions en grup en què s'ensenya a utilitzar-los i a seguir una rutina d'exercici idònia segons les particularitats de cadascú. A més, serveixen per crear espais de socialització i per augmentar la motivació de les persones per practicar activitat física. En les dinamitzacions també es treballa per incrementar les habilitats per a la vida i el control que tenen les persones sobre la seva salut.

Des del 2012, els Consells Comarcals –per encàrrec de Dipsalut– són els responsables de les tasques de dinamització, mobilització comunitària, manteniment i neteja dels Parcs Urbans de Salut i de les Xarxes d'Itineraris Saludables. Els municipis obtenen aquests serveis sense cap cost.

II Jornada de l'Esport Femení per reivindicar la igualtat d'oportunitats entre homes i dones

Aquest passat 9 de març s'ha celebrat la II Jornada de l'Esport Femení «Dóna un pas per l'esport». El centre de Girona ha acollit, al llarg de tot el matí, nombroses activitats esportives, com partits de bàsquet, handbol, tennis de taula, hoquei, futbol o rugbi. També s'han fet demostracions i classes d'iniciació d'esgrima, judo, patinatge, gimnàstica rítmica, kick-boxing, marxa nòrdica... El riu Onyar ha estat l'escenari de les exhibicions de piragüisme.

El propòsit d'aquesta jornada és donar visibilitat a l'esport femení, treballar perquè es reconegui socialment i perquè s'avanci cap a la igualtat d'oportunitats entre homes i dones en aquest àmbit. També es busca engrescar les dones perquè practiquin esport i perquè provin noves disciplines esportives.

Prèviament a la jornada, aquest passat 7 de març s'ha celebrat un acte per analitzar la situació actual de l'esport femení a la demarcació de Girona en totes les etapes edu-

catives i en les diverses modalitats.

En el marc d'aquest esdeveniment, s'han ofert conferències i taules rodones a càrrec d'esportistes d'elit, educadores, psicòlogues i autoritats del món de l'esport. S'hi ha reflexionat sobre les causes que fan que les dones practiquin menys esport que els homes, ja des de la infància, i sobre quines estratègies s'haurien d'establir per evolucionar cap a la plena igualtat.

Per fomentar que nenes i adolescents participin en totes aquestes activitats, al llarg del mes de febrer es van realitzar diverses accions, com per exemple xerrades als instituts de la demarcació. En aquestes sessions es va reflexionar sobre l'encara vigent desigualtat entre dones i homes, i es van intentar trencar alguns estereotips.

Dipsalut ha col·laborat econòmicament per organitzar aquestes accions de promoció de l'activitat física.

8.500 alumnes participaran en el programa de salut bucodental

Uns 8.500 nens i nenes de primer i segon de Primària de les escoles de la demarcació de Girona participaran, al llarg d'aquest 2014, en l'activitat «Detectiu Queixal Corcat».

Dipsalut ofereix aquest recurs educatiu als municipis amb la finalitat de transmetre la importància de la salut bucodental als més menuts, ja que la incidència de la càries i les malalties periodontals entre la població és encara molt important.

L'activitat «Detectiu Queixal Corcat» inclou una petita introducció per veure què saben els alumnes, una representació de mim i una xerrada posterior per aclarir dubtes i reforçar les idees clau. Els conceptes bàsics per mantenir una boca sana que els transmet el detectiu són que cal mantenir una alimentació equilibrada (limitant el consum d'aliments i begudes amb molt de sucre); que cal raspallar-se les dents com a mínim dos cops al dia (al matí i a la nit), i que és convenient visitar el dentista un cop a l'any.

Gràcies al caràcter distès d'aquesta activitat, els nens i nenes adquireixen coneixements, habilitats i actituds favorables envers la salut bucodental.

Cursos gratuïts per aprendre a utilitzar els desfibril·ladors

Per a aquest 2014, Dipsalut ha programat una trentena de cursos de suport vital bàsic i ús dels desfibril·ladors externs automàtics (DEA). Se'n faran a diversos municipis de la demarcació.

Com a novetat, enguany s'ofereix un curs obert a bona part de la població de les comarques gironines. Està pensat per a aquelles persones que es consideren probables usuaris dels desfibril·ladors, sigui perquè treballen en espais o amb col·lectius considerats de risc o perquè tenen a prop un DEA. Se'ls ensenyarà a reconèixer una aturada cardiorespiratòria; a seguir correctament els passos de la cadena de supervivència; a realitzar les maniobres de reanimació cardiopulmonar i a utilitzar els desfibril·ladors externs automàtics. També se simularan diferents casos

d'aturada cardíaca amb ús de desfibril·lador. Aquests cursos, d'una durada de tres hores, es faran a Banyoles, Blanes, Figueres, Girona, la Bisbal d'Empordà, Lloret de Mar, Olot, Palafrugell, Puigcerdà, Ripoll, Roses, Santa Coloma de Farners, Santa Cristina d'Aro i Torroella de Montgrí.

L'altre tipus de formació, més extensa, està dirigida al personal municipal (policies locals, tècnics de protecció civil, vigilants...) associat als desfibril·ladors mòbils. Es farà a Girona, al Parc Científic i Tecnològic, i permetrà obtenir el Certificat del Consell Català de Ressuscitació.

Tots els cursos són gratuïts i estan impartits pel Grup de Recerca Salut i Atenció Sanitària de la Universitat de Girona.

Per a més informació: www.dipsalut.cat.

6

Dipsalut i el Consorci del Ter treballaran plegats per promoure la salut

Dipsalut i el Consorci del Ter han signat un conveni per als propers tres anys (2014-2016) amb l'objectiu de fomentar hàbits de vida saludables. Sota el títol «Salut i Natura vora el Ter», es realitzaran activitats que combinaran el coneixement de la natura amb la promoció de la salut.

L'ens públic que vetlla per la preservació i la posada en valor del riu Ter i el seu entorn fomentarà la pràctica d'activitat física amb diverses iniciatives com, per exemple, la creació i dinamització d'itineraris saludables als municipis de la riba del riu. A més, el Consorci incidirà en les habilitats per a la vida en les nombroses activitats que realitza. Seguint la línia de treball de Dipsalut, en totes aquestes activitats s'hi treballaran les habilitats personals, com l'autoconeixement, el sentit crític, la gestió de les emocions, les relacions socials, l'empatia... L'Organisme de Salut Pública posa èmfasi en el desenvolupament d'aquestes habilitats per tal que les persones puguin tenir més control sobre els seus hàbits de vida i, per tant, sobre la seva salut.

En el marc d'aquest conveni, aquest primer any 2014 s'ha planificat una dotzena de tallers al Ripollès, la Selva, el Gironès i el Baix Empordà. Entre les activitats, que tenen una durada d'entre tres i quatre hores, es preveu que hi hagi tallers de descoberta de peixos, d'anellament d'ocells, de reconeixement de plantes medicinals o passejades escolars per conèixer la fauna nocturna del riu.

Es vol arribar molt especialment als col·lectius més vulnerables, és a dir, a aquells sectors de la població on es concentren els índexs més alts de sedentarisme, de mala alimentació, poques oportunitats per a les relacions socials... Per aquest motiu, el Consorci i Dipsalut els identificaran i buscaran mobilitzar-los perquè participin en les activitats.

Per explicar als tècnics de les diferents entitats que formen el Consorci com s'incorpora el treball de les habilitats per a la vida en els tallers de natura, aquest passat 20 de febrer s'ha celebrat una sessió formativa a la seu de Dipsalut.

La gestió d'equipaments amb risc de legionel·losi

Els bacteris de la legionel·la es poden trobar en ambients aquàtics naturals –com basses o estanys– i en diverses instal·lacions d'edificis on hi ha aigua, com torres de refrigeració o equipaments amb sistemes d'aigua calenta sanitària.

Si en una instal·lació hi ha gran presència del bacteri de la legionel·la i es genera aerosol (per exemple, si hi ha dutxes), hi ha perill per a la salut de les persones. I és que, en ser aspirat, el bacteri pot provocar la malaltia de la legionel·losi. Aquesta malaltia pot expressar-se en forma de febre, tos seca i congestió nasal, i es pot confondre amb una grip. De forma més greu, pot generar pneumònia.

Els ajuntaments han de controlar la salubritat dels equipaments públics que podrien contaminar l'ambient amb aquest agent biològic i provocar un brot de legionel·losi. Sovint, però, els municipis, especialment els més petits, no disposen de recursos tècnics i/o econòmics suficients per fer-ho idòniament. Dipsalut cobreix aquesta mancança oferint-los dos programes: el Pt01, destinat a instal·lacions d'alt risc de transmissió de legionel·losi (poliesportius, escoles...), i el Pt02, per a equipaments de baix risc (fonts, regs...).

El desenvolupament d'aquests dos programes consisteix en el disseny i la implantació d'un pla d'autocontrol i gestió que inclou les accions de manteniment, neteja, desinfecció i les analítiques. Aquest pla suposa que –periòdicament, depenent de les característiques de cada equipament– Dipsalut avalua les instal·lacions amb risc de transmissió de legionel·losi, i en fa la neteja i la desinfecció. Les mostres que hi recull s'analitzen en laboratoris especialitzats. Allà es determina si hi ha el bacteri. Els resultats es comuniquen a l'ajuntament. En el cas que es detecti legionel·la, s'avisava immediatament el consistori afectat i es procedeix urgentment a la desinfecció general de la instal·lació amb productes biocides que maten el bacteri. Passats uns dies, es comprova que la desinfecció hagi estat efectiva. Posteriorment, es donen totes les instruccions necessàries per tal que la situació no es repeteixi, com ara canvis en els materials o modificacions estructurals de la instal·lació del circuit d'aigua. Trobar el bacteri en un equipament, doncs, no vol dir que hi hagi hagut risc real per a les persones, ja que hi ha altres factors que influeixen en aquest risc. A més, de seguida es precinta la instal·lació i es fa la desinfecció.

Hi ha certes característiques de les instal·lacions que propicien la presència de legionel·la: que el sistema d'aigua calenta no pugui arribar als 60 graus centígrads, que la xarxa estigui feta amb materials que no resisteixin l'acció agressiva de l'aigua i dels productes biocides, que no es disposi d'un sistema de vàlvules de retenció que eviti retorns, i barreges d'aigües de diferents temperatures.

Dipsalut també ofereix formació gratuïta al personal dels equipaments públics per tal que estiguin capacitats per dur a terme les accions de manteniment de les instal·lacions necessàries per garantir la salubritat.

” Detectar el bacteri de la legionel·la en un equipament no vol dir que hi hagi hagut risc real per a les persones, ja que de seguida es precinta la instal·lació i se'n fa la desinfecció.

Quina valoració feu dels programes de suport a la gestió d'equipaments amb risc de transmissió de legionel·losi?

Sílvia Monar, alcaldessa de Pals.

La valoració que fem des de l'Ajuntament de Pals d'aquest programa de suport a la gestió dels nostres equipaments municipals és sens dubte molt positiva. De les diferents línies de suport i treball que porta a terme Dipsalut a través del seu catàleg de serveis, sens dubte aquest programa destaca per les seves característiques, i considerem que és essencial precisament per la preocupació sanitària que suposen aquest tipus d'instal·lacions de cara als seus usuaris. Aquesta preocupació justifica plenament la importància i la necessitat de realitzar un pla de seguiment acurat d'aquelles instal·lacions de titularitat municipal que poden suposar un risc de transmissió de la legionel·losi, mitjançant l'assessorament i el suport tècnic que es porta a terme des de l'Organisme de Salut Pública de la Diputació de Girona. Nosaltres ja ho estem fent. Agraïm sincerament el treball fet i esperem poder continuar treballant plegats.

Gerard Fernández, alcalde de Celrà.

Els programes organitzats per Dipsalut amb l'objectiu de posar a la disposició dels ajuntaments els mitjans necessaris per facilitar als Òrgans de Govern Municipal el compliment de la normativa vigent en matèria de salut i sanitat pública faciliten moltíssim la correcta prestació d'aquest servei de competència municipal. En els programes concrets de control i prevenció de legionel·losi, tant en edificis catalogats d'alt risc com en els de baix risc, s'ha passat, en la majoria dels casos, de fer únicament accions de neteja rutinària a complir escrupolosament les disposicions vigents. Concretament s'ha elaborat la documentació acreditativa dels controls diaris, mensuals i anuals, amb elaboració dels registres pertinents correctament classificats i arxivats a cada dependència. També s'ha instaurat de forma permanent la neteja anual dels circuits d'alt risc mitjançant la hipercloració dels conductes, i s'han establert els procediments per a les analítiques de detecció de bacteris que garanteixen la seguretat de no tenir en els circuits d'aigua cap focus potencialment factible de transmetre el bacteri.

En definitiva, la implantació i adhesió als programes oferts per Dipsalut ha suposat un abans i un després en la resolució del compliment de les competències en matèria sanitària en molts equipaments i dependències municipals. També és molt significatiu el suport tècnic i econòmic facilitat per Dipsalut quan s'ha evidenciat la necessitat de realitzar adaptacions i reformes a les instal·lacions existents.

Josep Fuentes, alcalde de Pont de Molins.

Dipsalut és un organisme jove que funciona de manera eficient i eficaç. Pel que fa a la campanya de suport a la gestió d'equipaments amb risc de transmissió de legionel·losi, a Pont de Molins no podem demanar més. Els controls s'han fet amb extrema cura i zel i fins i tot ens han subvencionat fins a un 90 % el cost del canvi de la instal·lació, que era d'alt risc i ara és de baix risc. Per als municipis petits com el nostre, és fonamental que les administracions d'àmbit territorial superior ens ajudin i assessorin en matèries concretes, com ho és la salut pública, però a més a més ho han de fer de manera ràpida, clara i eficaç. A dia d'avui, Dipsalut compleix aquests requisits i esperem que continuï en aquesta línia en el futur.

Dipsalut dedicarà mig milió d'euros més a pal·liar els efectes de la crisi sobre la salut de les persones

Dipsalut incrementa en mig milió d'euros el pressupost del programa «Salut i Crisi» per a aquest any. L'Organisme dedicarà un milió cinc-cents mil euros a accions per disminuir els efectes negatius de la crisi econòmica sobre la salut dels ciutadans de les comarques gironines. El 2013, el gruix de les actuacions del programa va anar dirigit a garantir l'habitatge i els serveis bàsics, a assegurar una alimentació equilibrada i a procurar productes de primera necessitat. En total, 47.808 persones van comptar amb aquestes ajudes.

Roda de premsa celebrada el passat 25 de març a la Diputació de Girona per explicar les novetats del programa «Salut i Crisi» per a aquest 2014 i fer balanç del 2013. Autor: Miquel Millan.

Aquest 2014, Dipsalut incrementa en mig milió d'euros el pressupost del «Salut i Crisi». Així doncs, el programa comptarà amb un milió cinc-cents mil euros per disminuir els efectes negatius de l'actual situació econòmica sobre la salut de les persones. Alguns d'aquests efectes són malnutrició, higiene deficient o estrès de llarga durada.

Tal com ha explicat –en la roda de premsa celebrada aquest passat 25 de març– el president de la Diputació de Girona i de Dipsalut, Joan Giraut, «amb el «Salut i Crisi», l'Organisme de Salut Pública de la Diputació de Girona dóna suport econòmic a les accions endegades per entitats socials, ajuntaments i consells comarcals destinades a atendre les necessitats bàsiques quant a alimentació, habitatge, ocupació i benestar emocional i familiar dels

ciutadans de la demarcació. A més, Dipsalut s'encarrega de coordinar aquests ens per evitar duplicitats i aconseguir la màxima eficàcia i eficiència». Per fer-ho, periòdicament organitza taules de coordinació comarcals. En el que portem d'any, ja s'han dut a terme una trentena de sessions de planificació.

El programa va néixer l'any passat davant l'evidència que la crisi econòmica perjudica el benestar físic i emocional de les persones, i en vista de la necessitat d'adoptar mesures per part de les administracions. El 2013 va comptar amb un pressupost d'un milió d'euros. No obstant això, administracions i entitats socials han justificat despeses en aquest àmbit per un import força superior. Per aquest motiu, Dipsalut ha decidit augmentar la partida destinada al «Salut i Crisi» per a aquest 2014.

” Amb el “Salut i Crisi”, Dipsalut, dóna suport econòmic a les accions endegades per entitats socials i administracions locals destinades a atendre les necessitats bàsiques dels ciutadans de la demarcació. A més, s’encarrega de coordinar tots aquests ens per evitar duplicitats

Josep Maria Corominas, vicepresident primer de Dipsalut, ha manifestat la intenció d’augmentar encara més el pressupost d’aquest programa amb vista al futur proper. També ha assegurat que «es reforçaran les accions que es duen a terme per promoure que els gironins i gironines que estan a l’atur trobin una feina», i que «s’està estudiant la possibilitat de fer compra agrupada de determinats productes des de Dipsalut per tal d’obtenir el millor preu».

Aquest passat 2013, una part important de les accions del programa s’ha centrat a garantir un habitatge digne. En aquest capítol, s’han invertit uns 369.000 euros, que han revertit en 9.561 persones. Les entitats i administracions locals –amb el suport econòmic i sota la coordinació de Dipsalut– han proporcionat ajudes al lloguer i a la hipoteca, i també per pagar la calefacció, l’aigua i la llum i per fer reparacions que garanteixin la salubritat i l’habitabilitat de les cases.

A l’àmbit de l’alimentació, durant el 2013 s’hi han destinat uns 364.000 euros. S’ha invertit en centres de distribució d’aliments, menjadors socials, beques menjador, etc. 30.440 persones s’han beneficiat d’aquestes ajudes.

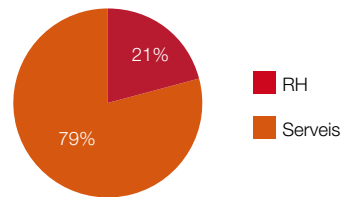
Pel que fa a les accions dirigides al benestar emocional i familiar (higiene, roba i calçat, productes de farmàcia, suport emocional, formació, ajudes per al transport...), s’hi han dedicat cap a 594.000 euros i s’ha ajudat un total de 6.911 persones.

26.000 euros han servit per tirar endavant actuacions d’ocupabilitat (com ara tallers d’ocupació, horts urbans...), que han beneficiat 896 persones.

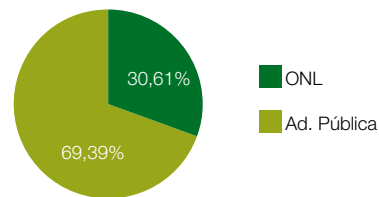
En total, 47.808 persones d’arreu de les comarques gironines han comptat amb aquestes ajudes. En la majoria de casos, s’han atès famílies en què tots dos progenitors estan sense feina i amb fills menors d’edat al seu càrrec.

Pau Batlle, cap de l’Àrea de Polítiques i Promoció de la Salut de Dipsalut, ha explicat que «s’actua sobre les

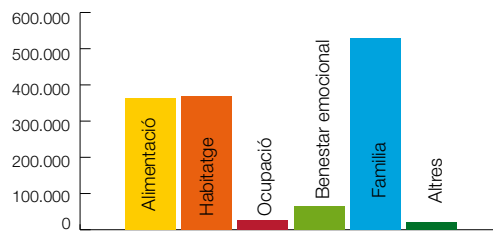
Distribució econòmica en serveis i en recursos humans (global tota demarcació).

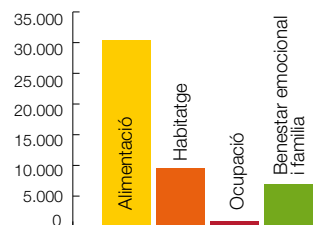
Distribució econòmica ajudes Salut i Crisi a Administracions i a ONL's (global tota demarcació).

Distribució econòmica per eixos (global tota demarcació).

Distribució econòmica en serveis i en recursos humans (global tota demarcació).

condicions de vida de les persones, que és el que té una clara influència sobre la salut. També busquem reforçar la seva capacitat perquè puguin gestionar de forma autònoma la seva vida i sortir-se’n, sense haver de dependre més de les ajudes de l’Administració». Batlle ha destacat la tasca de cooperació i treball en xarxa que s’està duent a terme amb el «Salut i Crisi».

Per coordinar els diferents agents implicats en el programa –un total de 93 professionals–, durant el 2013 es van dur a terme 72 sessions de treball.

El treball cooperatiu impulsat en el marc del «Salut i Crisi» ha comportat una notable millora en la gestió dels recursos públics destinats a ajuda social. El traspàs d’informació i la coordinació constant entre els agents que treballen sobre el territori ha permès eliminar duplicitats i guanyar agilitat i eficàcia. També s’han pogut unificar les portes d’entrada al sistema d’ajuts, per facilitar-hi l’accés als ciutadans que ho necessiten.

Combatre les plagues per garantir la salubritat

Els ajuntaments s'encarreguen del control de les plagues als espais i equipaments públics dels seus municipis. Dipsalut hi col·labora amb el «Programa de suport econòmic a les actuacions per a la lluita i control integrat de plagues urbanes». L'Organisme promou solucions que donin resultats duradors i que siguin innòcues tant per al medi com per a les persones.

Compartim pobles i ciutats amb insectes, aus, rosegadors... Aquesta convivència es torna difícil quan, per haver-n'hi un gran nombre, deterioren l'entorn o ocasionen problemes sanitaris. I és que aquests animals poden fins i tot transmetre malalties a les persones. Per això és tan important controlar-ne la població. Els ajuntaments s'encarreguen de fer-ho en els espais i equipaments públics dels seus termes municipals. Dipsalut hi col·labora amb el «Programa de suport econòmic a les actuacions per a la lluita i control integrat de plagues urbanes».

Al municipi de Salt, els animals contra els quals cal actuar especialment són els coloms, els gavians, els ratolins, les rates i els escarabats.

Tal com promou Dipsalut, l'Ajuntament aplica la metodologia del «control integrat», és a dir, dóna prioritat a les mesures alternatives en comptes d'actuar amb verins, que tenen certs riscos tant per al medi ambient com per a la salut de les persones.

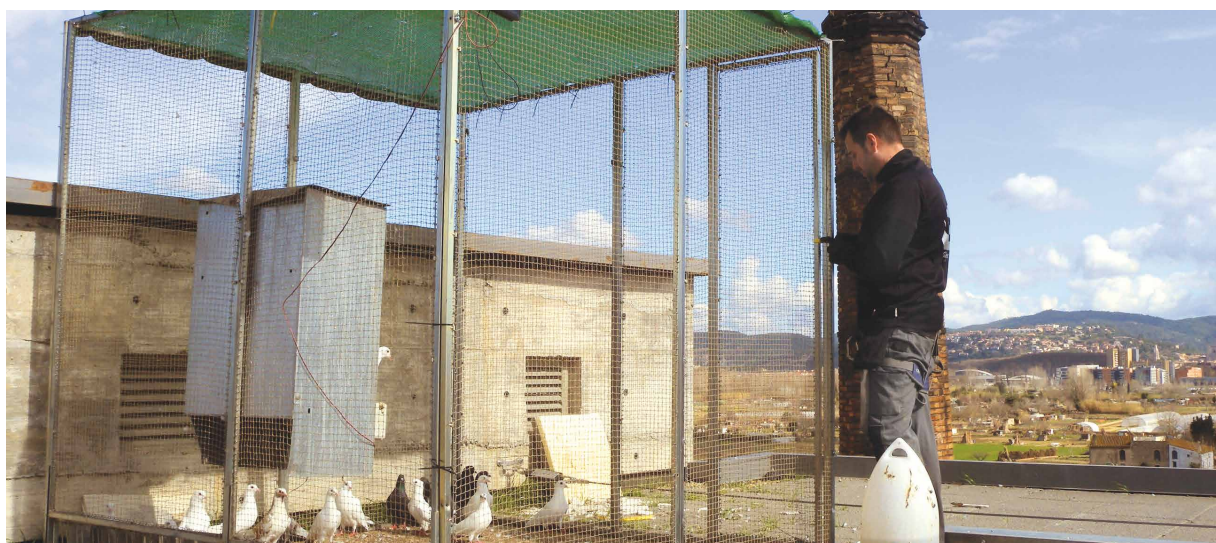
En el cas dels coloms, es detecten els llocs de cria i refugi i se'n fa el seguiment. En alguns punts s'hi posen barreres físiques, com ara xarxes, per evitar que s'hi puguin tornar a establir. En d'altres, s'hi instal·len gàbies de captura. N'hi ha a la Coma Cros i al Mercat Municipal. Tal com detalla un tècnic de l'empresa proveïdora del servei, Giroprotec, «durant un temps les aus entren i surten lliu-

rement de la gàbia perquè hi troben menjar, aigua i un so que imita el que emeten els coloms. Passats uns dies, es modifica el mecanisme d'entrada perquè no puguin sortir-ne. Venim, ens enduem la majoria d'ocells i en deixem alguns com a reclam. Amb aquest sistema ja n'hem capturat milers». Tot i que l'Ajuntament no pot actuar en propietats privades, també gestiona les queixes dels ciutadans i els assessora perquè puguin evitar que les aus nidifiquin a casa seva. En casos greus, es demana permís per fer alguna actuació directament.

La tècnica de Salut Pública del Consistori, Maria Josep Gispert, explica com n'és de fonamental la feina de diagnòstic: «Abans de decidir-nos per quines mesures s'apliquen, és molt important conèixer les característiques d'aquella espècie, com es comporta, les causes que poden haver ocasionat la plaga... Així podem trobar les solucions més eficients a llarg termini i amb menys riscos tant per a la salut de les persones com per al medi».

En el cas dels gavians també s'ha apostat per les mesures mecàniques. S'han identificat els punts de nidificació, i aquest cens es va actualitzant periòdicament gràcies a les inspeccions periòdiques. A l'època de cria, es punxen els ocs per evitar que augmenti la població d'aquests ocells.

Les actuacions per mantenir a ratlla els rosegadors se centren a desbrossar i netejar zones urbanes, en un bon

” El «control integrat»
dóna prioritat a les
mesures alternatives en
comptes d'actuar amb
verins, que tenen certs
riscos tant per al medi
ambient com per a la
salut de les persones.

manteniment de les estructures dels edificis (per reduir les zones on poden criar i amagar-se), a tenir cura dels desguassos (perquè no puguin accedir als edificis)... Les brigades de la regidoria de Sostenibilitat de l'Ajuntament de Girona s'encarreguen d'aquesta tasca gràcies al conveni de serveis que hi ha entre Girona i Salt. Subratllen que és molt important revisar el clavegueram, tenir-lo net i en bones condicions. Si això es fa, només cal utilitzar verí en comptadíssimes ocasions.

Moltes de les accions que es fan per controlar els rosegadors també són efectives per als insectes. A Salt, com

en la majoria de municipis gironins, els escarabats són els que donen més problemes. Uns bons hàbits de neteja i segellar forats o esquerdes de rajoles i parets ja poden fer canviar radicalment la situació. La norma bàsica és evitar que els animals trobin aigua, menjar i refugi, ja sigui en els espais municipals o en les propietats privades.

Toni Mulero, agent de Salut Pública de Dipsalut, recorda que «és molt important conscienciar tots els usuaris implicats perquè modifiquin comportaments que poden contribuir a la proliferació de la plaga. Per exemple, que hi hagi menjar i aigua disponibles, les temperatures altes, que la neteja no sigui suficient... Tot això facilita la supervivència i la proliferació de la plaga».

Sovint, però, aquesta part és la més complicada. A Salt es fan diverses accions per conscienciar els ciutadans del seu important paper en el control de plagues. Es crida l'atenció a persones que donen menjar a les aus, s'editen tríptics amb consells per evitar les paneroles... Fins i tot, hi ha un agent de salut que visita les comunitats de veïns per detectar possibles problemes i incidir en els hàbits higiènics que cal mantenir per evitar que els insectes es multipliquin. Tot, per impedir que la població d'aquests éssers vius pugui comportar riscos per a la salut i el benestar de la comunitat.

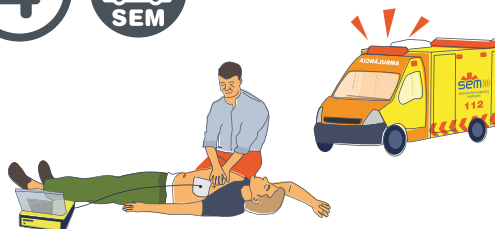
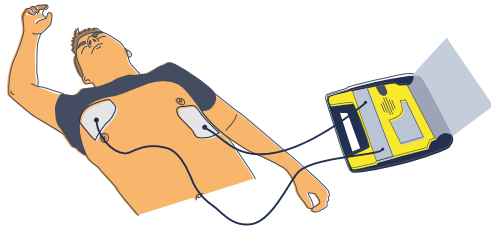
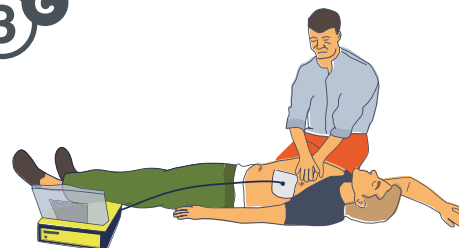
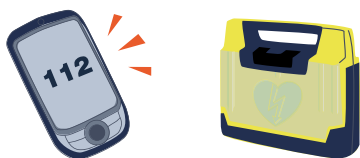
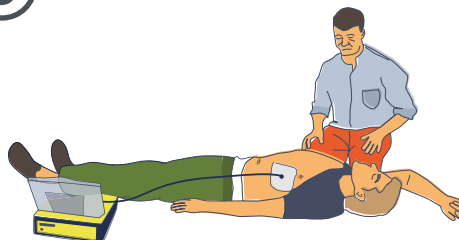
Amb el «Programa de suport econòmic a les actuacions per a la lluita i control integrat de plagues urbanes», Dipsalut cobreix les accions que els ajuntaments duen a terme en aquesta matèria.

Com utilitzar un desfibril·lador

La mort sobtada cardíaca és una de les principals causes de mortalitat al món. Per combatre-la, Dipsalut, en col·laboració amb els ajuntaments de la demarcació, ha implantat desfibril·ladors d'ús públic a places, carrers, façanes d'equipaments municipals... També n'ha cedit als cossos policials i als equips de protecció civil perquè els duguin als seus vehicles. A més, en cedeix temporal-

ment per cardioprotegir activitats puntuals o de temporada. L'Organisme duu a terme diverses accions divulgatives per donar-los a conèixer i explicar quan i com s'han d'utilitzar. En aquests tallers, cursos i xerrades, s'incideix en els passos que cal seguir en cas d'una aturada cardíaca, l'anomenada «cadena de supervivència», quatre passos que tots hauríem de tenir molt presents:

Dipsalut participa a la primera trobada «AUG Girona»

Dipsalut ha estat una de les tres organitzacions convidades a presentar la seva experiència en la primera trobada del Grup d'Usuaris d'eines Atlassian (AUG Girona).

Concretament, els tècnics Àstrid Desset i Miquel Obrador, de l'Àrea d'Informació per a la Gestió i la Qualitat de Dipsalut, han parlat sobre l'ús de l'eina Confluence per a la documentació de projectes.

Vueling i TV3 han estat els altres dos convidats a exposar les seves experiències en aquest fòrum per compartir idees, experiències i incidències entre els usuaris de les comarques gironines del software Atlassian.

Trobada amb el rector de la Universitat de Girona

El vicepresident primer de Dipsalut, Josep M. Corominas, s'ha reunit amb el nou rector de la Universitat de Girona, Sergi Bonet, per explicar-li les accions que actualment s'estan duent a terme des de l'Organisme de Salut Pública.

En la trobada, Bonet i Corominas han refermat la seva voluntat de seguir col·laborant per tal de promoure la salut a les comarques gironines.

La Universitat i Dipsalut ja treballen plegats en iniciatives diverses com la Càtedra de Promoció de la Salut o el «Pla UdG Saludable».

Curs de postgrau d'Intervenció Psicològica en Crisi i Emergències

Dipsalut ha estat l'encarregat d'organitzar la sessió inaugural del Curs de postgrau d'Intervenció Psicològica en Crisi i Emergències de la Fundació Universitat de Girona, amb la col·laboració del Col·legi Oficial de Psicòlegs de Catalunya.

La sessió, celebrada aquest passat 11 de gener, ha comptat amb Francisco Duque Colino, psicòleg clínic amb una llarga experiència en el tractament del trauma i expert en intervenció en crisi. Duque –que va tenir una molt destacada intervenció en l'atenció a múltiples víctimes de l'atemptat terrorista de l'11-M– ha reflexionat sobre el suport i el tractament que cal donar a les persones que han viscut fets traumàtics per tal que deixin de ser «víctimes» tan aviat com sigui possible, és a dir, perquè puguin fer front a la situació i tornin a agafar les regnes de la seva vida.

En el Curs de postgrau d'Intervenció Psicològica en Crisi i Emergències s'ensenyen les principals tècniques d'intervenció psicològica en les situacions de crisi; es capacita els professionals d'emergències per tal que puguin oferir primers auxilis psicològics a les víctimes; es faciliten eines per intervenir en situacions específiques (escoles, violència masclista, autòlisi, mort perinatal...) i es transmeten tècniques d'autoprotecció psicològica i de trauma, necessàries per als professionals que hi intervenen.

Dipsalut, convidat a explicar el Programa de Parcs i Xarxes per la Fundació del cardiòleg Valentí Fuster

La Fundació SHE i l'Ajuntament de Cardona impulsen un projecte per convertir el municipi en un espai enfocat, de manera integral, a la promoció de la salut. Per dur a terme aquesta iniciativa, es programaran activitats de salut i s'intervindrà en l'espai públic. Pel que fa a les intervencions en l'espai urbà, es preveu instal·lar equipaments d'esport i esbarjo i crear rutes saludables.

Precisament per dissenyar, implantar i dinamitzar aquests equipaments d'esport i les rutes, l'Ajuntament de Cardona i la Fundació SHE s'han posat en contacte amb Dipsalut, en considerar pioner i exemple de bon funcionament el programa de Parcs Urbans de Salut i Xarxes d'Itineraris Saludables. Tècnics de l'Organisme han explicat a l'alcalde de Cardona, a directius de la Fundació i als tècnics responsables del projecte «Cardona Integral» què són aquests equipaments, on s'han implantat, com s'ha dut a terme el procés de disseny i instal·lació, quina tasca de dinamització s'està fent, la feina de mobilització comunitària i quins resultats estan donant aquestes accions.

Trobareu tota la informació, fotografies, vídeos i documents al web de Dipsalut: www.dipsalut.cat

Us demanem que ens comuniquem els vostres dubtes, queixes, propostes o suggeriments per tal que puguem anar millorant. Podeu fer-ho al correu info@dipsalut.cat o al telèfon 972 41 47 20.

Gemma Brunet, tècnica de l'Àrea de Polítiques i Promoció de la Salut de Dipsalut

«Quan t'imagines la cara d'una persona saludable, sempre és una cara somrient»

La Gemma és la tècnica encarregada del Programa de Parcs Urbans de Salut i Xarxes d'Itineraris Saludables. És a Dipsalut des de, pràcticament, els seus inicis. Recorda que «érem només vuit persones, amb tot per fer, però amb molta il·lusió». Li agrada predicar amb l'exemple tant amb l'alimentació com amb l'activitat física. Continua portant les carmanyoles més saludables, però ha hagut de deixar una mica de banda el tennis, el senderisme... «No tinc temps de practicar esport com feia abans, però d'activitat física en faig més que mai!». I és que l'Aran, el seu petit, no la deixa parar quieta.

Passejant per molts municipis gironins, trobes unes fletxetes grogues en fanals, cantonades... Què són?

Són les indicacions dels Itineraris Saludables, uns camins senyalitzats per promoure l'acció de caminar. Estan agrupats en xarxes perquè puguis escollir un recorregut més curt o més llarg segons les teves necessitats.

També trobem uns aparells per fer exercici...

Són els Parcs Urbans de Salut. Un conjunt d'aparells pensats per fer activitat física moderada, no esport. Estan pensats perquè l'exercici que s'hi fa tingui una transferència en la vida diària. Per exemple, si uses sovint un determinat aparell, podràs cordar-te més fàcilment els botons, perquè vas treballant la mobilitat dels dits. És molt important que l'usuari vegi els beneficis de fer aquests exercicis, que s'adoni que guanya autonomia i benestar.

Has dit que estan pensats per fer-hi activitat física i no pas esport. No és el mateix?

Fer activitat física, que és el que recomana l'Organització Mundial de la Salut (OMS), és qualsevol moviment corporal que requereix despesa energètica. Incloure les coses que fem en el dia a dia, com pujar escales, desplaçar-nos a peu... és la manera més fàcil de complir amb els nivells recomanats. L'OMS ens diu que n'hauríem de fer 30 minuts cada dia, en el cas dels adults, i 60 en el cas dels nens i adolescents. És a dir, ens recomana dur una vida activa, i no pas anar a córrer mitja hora cada dia. Si, a més a més, fem esport, doncs és una cosa afegida.

Cal tenir certa preparació per fer servir els Parcs i les Xarxes?

Els pot fer servir tothom. Segons el teu estat físic, els usaràs amb més o menys intensitat. En el cas de les Xarxes, triaràs un camí més o menys llarg. Pel que fa als Parcs, si segueixes les indicacions que donem als plafons, faràs una activitat física molt moderada. Però només augmentant el nombre de repeticions ja estaries fent una activitat més intensa.

Per ensenyar a utilitzar Parcs i Xarxes es programen sessions d'exercici en grup. Crec, però, que en aquestes sessions es va més enllà...

I tant! La sessió és, en realitat, una excusa per treballar moltes més coses. A partir de les dinamitzacions, busquem donar eines i recursos perquè les persones puguin gestionar millor la seva salut. També busquem que s'hi estableixin relacions socials satisfactòries.

Estàs dient que si algú té unes bones relacions socials té millor salut? Evidentment hi ha molts factors que influeixen en el fet de tenir bona o mala salut, però està demostrat que relacionar-se n'és un. El nostre estat d'ànim hi té una clara influència! Fixa't que, tots, quan ens imaginem la cara d'una persona saludable, ens imaginem una cara alegre. Veiem una persona positiva. De fet, la principal consigna dels dinamitzadors és que la gent s'ho passi bé.

Així doncs, la tria dels dinamitzadors és molt important. Quins requisits han de complir?

Triem persones que tinguin certes habilitats comunicatives, que siguin empàtiques, assertives... Però, a més, els ajudem a potenciar-ho en els cursos per a dinamitzadors.

L'any passat, 17.500 persones van participar en les dinamitzacions. És curiós que més d'un 80 % eren dones...

Crec que, per norma general, els costa menys trencar la barrera de fer activitat física en grup i a l'aire lliure. Tot i que hi ha municipis com per exemple la Bisbal o Ullà... on hi ha molts homes a les dinamitzacions! Potser, en veure que hi van, s'animen els uns als altres.

Des d'on fem l'entrevista veiem un Parc Urbà de Salut on, curiosament, mentre parlem, hi ha dos homes fent exercici.

Mira: ara mateix l'estan fent servir homes! Però ho fan més per lliure. Cal remarcar que els Parcs tenen dos tipus d'ús: la gent que hi va pel seu compte (moltes persones joves i molts, homes) i els que participen a les sessions dirigides (que són, majoritàriament, gent gran i més dones que homes).

Com s'atrau la gent perquè participi a les dinamitzacions?

S'utilitzen tècniques de mobilització comunitària. El dinamitzador contacta amb les entitats, l'ajuntament, la farmàcia, el local social... en definitiva, amb els agents socials del poble, i els dóna a conèixer l'equipament. Després es pacta un calendari de dinamitzacions que vagi bé als veïns i es difon. Es tracta d'engrescar-los i posar-los-ho ben fàcil perquè hi participin. Després, amb el boca-orella el grup es va ampliant. Cal dir que són grups que sempre estan oberts. Pots afegir-t'hi quan vulguis.

El 2012 la tasca de dinamització dels Parcs i les Xarxes es va encarregar als consells comarcals, oi?

El servei continua sent de Dipsalut, que en fa un seguiment molt directe, però l'execució la fan els consells. Es va pensar que era oportú per aprofitar la proximitat, els recursos i l'experiència que tenen sobre el territori. Es tracta d'un servei que els ajuntaments obtenen de manera totalment gratuïta.

Dipsalut també col·labora amb altres organismes...

Sí. A través del PAFES (Pla d'Activitat Física Esport i Salut) de la Generalitat s'està intentant que es recomani fer activitat física usant els Parcs i les Xarxes des dels CAP. Per aconseguir-ho, es fa formació per a metges i infermeres.

Què creus que està funcionant millor i què caldria millorar?

Em sento orgullosa del que s'està aconseguint. Quan veus que no solament t'envien la foto de la dinamització sinó que, a més, te'n passen d'un berenar que han fet junts i veus les cares d'alegria... t'adones que alguna cosa estem fent bé. Que s'està actuant sobre diversos factors que influeixen en el benestar de les persones. Potser un dels punts fluïdus és que encara hem d'arribar a molta més gent.